

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในสภาพสังคมที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ทักษะการอ่านถือเป็นทักษะที่จำเป็น และมีประโยชน์ที่สุดต่อการศึกษาต่อของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่กับการอ่าน ตำรา หนังสือ บทความ ประกาศโฆษณา และสื่อต่าง ๆ ที่ต้องพบในแต่ละวัน ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในสถาบันการศึกษา จึงควรเน้นหนักไปที่ทักษะการอ่าน (Ward, 1980: 2) เช่นเดียวกับ Eskey (1979: 66) ซึ่งให้ความเห็นไว้อย่างสอดคล้องกันว่า สำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ทักษะการอ่านเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์กว่าทักษะอื่น ๆ เป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะมีทักษะการฟังพูดที่ดี แต่ถ้าด้อยในทักษะการอ่านก็จะมีปัญหาในการเรียนมากกว่าผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านที่ดีกว่า นอกจากนี้ Allen et al. (1979: 249) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาความรู้ของผู้เรียนและจะกลายเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในที่สุด

จากสภาวะสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน ผู้เรียนไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงการอ่านได้ เนื่องจากประเทศไทยกำลังอยู่ในยุคข่าวสารข้อมูลซึ่งเต็มไปด้วยการหลั่งไหลของข้อมูลและข่าวสารตลอดเวลา ผู้เรียนไทยจำเป็นต้องรู้จักวิธีการจัดการกับข้อมูลต่าง ๆ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษถือเป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ ไม่ใช่เพียงเพื่อใช้หาความรู้เท่านั้น แต่ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและรู้เท่าทันต่อข่าวสารและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังที่ Bacon (1953: 27) กล่าวว่า การอ่านทำให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์และทักษะการอ่านยังมีความจำเป็นที่จะใช้เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลได้อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา

ความสามารถในการอ่านตำราหรือเอกสารเชิงวิชาการถือเป็นทักษะสำคัญที่สุดที่ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องมีเนื่องจากการอ่านในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจในการอ่านจากตำรา

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับข้อมูลที่พวกเขาต้องเกี่ยวข้องด้วย ทักษะการอ่านและกลยุทธ์การอ่านจึงถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าความสามารถด้านทักษะการอ่านนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนรู้แล้วยัง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการกำหนดอนาคตและความสำเร็จของผู้เรียนไทยอีกด้วย

เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่ผ่านมาในอดีตเป็นการสอนอ่านโดยใช้หนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์เป็นเครื่องมือหลักแต่ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่อินเทอร์เน็ตได้มีบทบาทแพร่หลายไปทั่วโลก ดังนั้นการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทฐานความรู้เพื่อการสอนทักษะการอ่านจึงนับได้ว่าเป็นทางเลือกใหม่ในวงการศึกษานี้เนื่องจากการรวบรวมกิจกรรมที่หลากหลายจากเว็บไซต์และจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ นำมาจัดทำเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับใช้งานผ่านเว็บ โดยครูผู้สอน สามารถเลือกนำไปปรับใช้กับผู้เรียนได้อย่างหลากหลายตามต้องการถือเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับสังคมแห่งการเรียนรู้ในปัจจุบันที่ต้องพัฒนาการเรียนการสอนสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีนโยบายให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาคนให้ตรงตามความต้องการในการพัฒนาประเทศชาติมากขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (พ.ศ. 2547-2549) ไว้ว่า “ผู้เรียน สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งมีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การบริหารจัดการ การวิจัย การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยได้รับการบริการอย่างทั่วถึง เท่าเทียม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ นำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้” และกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานไว้ 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การใช้ ICT เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การใช้ ICT พัฒนาการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตและพัฒนาบุคลากรด้าน ICT และยุทธศาสตร์ที่ 4 การกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT เพื่อการศึกษา

นอกจากนี้ ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ยังกำหนดให้ผู้เรียนมี (ข้อ 2) ความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเรียนและรักการค้นคว้า มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ” และ

ข้อ 3 มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์”

ในการพัฒนาระบบอุดมศึกษาไทยมีนโยบายซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาไทย โดยส่งเสริมการสร้างระบบเครือข่ายความรู้และการใช้ทรัพยากรทุกประเภทร่วมกันในระหว่างภาควิชา คณะ ระหว่างมหาวิทยาลัย ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ ๆ จากองค์ความรู้พื้นฐานและพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่งความรู้เพื่อเตรียมสังคมไทยสู่การเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) (ศูนย์บริการเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2542)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือที่เรียกว่า E-learning มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน

ในด้านการเรียนการสอน ฐานความรู้ (Knowledgebase) หมายถึง แหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสาขาใดสาขาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับแหล่งความรู้ที่หลากหลาย แล้วนำเสนอในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการใช้งานผ่านเว็บ ให้สามารถค้นคว้าหาความรู้นั้นได้อย่างมีการเชื่อมโยงและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งผู้ใช้สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจของแต่ละบุคคล (www.uninet.th)

การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทฐานความรู้ทักษะการอ่านจึงถือเป็นการนำประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับการเรียนการสอนเนื่องจากการพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาด้านการค้นคว้าข้อมูลในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการตอบสนองแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักไม่ใช่การสอนที่เป็นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตอบสนองความต้องการและความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ และยังช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ของครูผู้สอน (Levin et al, 2000)

สอดคล้องกับที่ Garrette (1986: 249 – 251) ซึ่งกล่าวว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนซึ่งนำมาใช้ฝึกฝนภาษานั้นไม่ใช่เฉพาะจะฝึกด้านไวยากรณ์และศัพท์เท่านั้น แต่ยังสามารถฝึกฝนความเข้าใจในการอ่านได้อีกด้วย ผู้เรียนสามารถอ่านข้อความได้หลายครั้งตามความสามารถของแต่ละคน และยังสามารถทดสอบความเข้าใจได้ทันทีด้วยแบบทดสอบเลือกตอบ และผลการทดสอบก็สามารถตอบสนองต่อผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว

ดังนั้นจึงถือได้ว่าการนำฐานความรู้เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนด้วยอิเล็กทรอนิกส์เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยลักษณะที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน นับว่าเป็นการเรียนการสอนที่สามารถนำโปรแกรมช่วยสอนจากทรัพยากรเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดโดยส่งเสริมและสนับสนุน การเรียนรู้ อย่างมากมายในทุกด้าน (Khan, 1997)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น และในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จึงตั้งเห็นว่า การสร้างและพัฒนาฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนแบบ E-learning มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งซึ่งนอกจากจะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษแล้ว ฐานความรู้ที่ได้นี้ ยังเป็นประโยชน์อย่างมาก ทั้งสำหรับครูในการที่จะจัดประสบการณ์กิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ได้ตรง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ในสังคมแห่งความรู้เช่นในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยอิเล็กทรอนิกส์
2. ศึกษาผลและรูปแบบการนำฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
2. ได้รูปแบบการนำฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยอิเล็กทรอนิกส์นี้ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มประชากรได้แก่อาจารย์และนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพฯ
2. เวลาที่ใช้ในการทดลองคือภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2548 เดือนมีนาคม – เดือนพฤษภาคม 2549
3. การพัฒนาฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่จัดทำในการวิจัยเป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ ตำรา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ แล้วนำมาจัดทำในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำไปใช้ผ่านเว็บ
4. การศึกษารูปแบบของการนำฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยอิเล็กทรอนิกส์ในระดับมหาวิทยาลัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นการรวบรวมวิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการใช้ของคณาจารย์กลุ่มตัวอย่าง

นียมศัพท์

1. ฐานความรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่รวบรวมจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และจัดทำนำเสนอในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการใช้งานผ่านเว็บ
2. การเรียนการสอนด้วยอิเล็กทรอนิกส์หมายถึง การจัดการเรียนการสอนบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ใน 3 รูปแบบดังนี้
 - 2.1 แบบใช้ประกอบการสอนในห้องเรียน
 - 2.2 แบบใช้ประกอบการสอนนอกห้องเรียน
 - 2.3 แบบที่ผู้เรียนใช้ด้วยตนเอง